

Anexa ..... la Ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului cu nr.5229/01.09.2008

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAME ȘCOLARE

RELIGIE

CULTUL ORTODOX

CLASELE I - a IV-a

*Aprobat prin Ordinul ministrului
Nr. 5229/01.09.2008*

BUCUREȘTI, 2008

NOTĂ DE PREZENTARE

Noua formă a curriculum-ului de **Religie-cultul ortodox** pentru clasele I-IV vine în întâmpinarea atât a dorinței de cunoaștere a elevilor, cât și a idealurilor Bisericii noastre în ceea ce privește educație tinerilor în spiritul credinței ortodoxe. Aceste idealuri vizează formarea unor caractere moral-creștine de unde să pornească o nouă concepție asupra relației Dumnezeu-om, om-semeni și, nu în ultimul rând, o atitudine morală și obiectivă față de propria persoană.

Structura întregului curriculum la disciplina Religie urmărește ridicarea nivelului de educație religioasă și morală al societății, începând cu tânăra generație. Influențele educative de la disciplina religie completează misiunea Bisericii și, astfel, vine în ajutorul societății în ansamblu deoarece promovează valorile fundamentale: dragostea, prietenia, pacea, înțelegerea și întrajutorarea între semeni. Toate acestea sunt și virtuțile de bază ale credinței creștine. Revizuirea programei de *Religie – cultul ortodox*, pentru clasele I –a- IV-a, a pornit de la următoarele premise:

- necesitatea revizuirii programelor școlare anterioare, aprobate prin OMEC în anii 2001- 2004 și la finalul unui ciclu de 4 ani de utilizare a acestora în sistemul de învățământ și în contextul schimbării structurii sistemului de învățământ, respectiv al coborârii vârstei de debut al școlarității la 6 ani;
- abordarea religiei dintr-o perspectivă ecumenică și confesională;
- asigurarea coerenței la nivelul ariei curriculare *Om și societate*, prin corelarea cu schimbările intervenite la nivelul celorlalte programe școlare.

Structura programei cuprinde: obiective-cadru comune pentru ciclul primar, obiective de referință, exemple de activități de învățare, conținuturi specifice acestui an de studiu, anexe precum și standarde de performanță pentru finalul fiecărui ciclu.

Obiectivele cadru au un grad ridicat de generalitate și complexitate și se referă la formarea unor capacități și atitudini specifice, de-a lungul ciclului primar și secundar inferior. Acest set de obiective cadru este comun pentru programele școlare de *Religie* ale tuturor celorlalte culte.

Obiectivele de referință specifică rezultatele așteptate ale învățării la nivelul fiecărei clase și urmăresc formarea progresivă de capacități și acumularea unui sistem de cunoștințe

Organizarea conținuturilor respectă principiile didactice specifice religiei dar și pe cele ale didacticii. În prezenta programă s-au efectuat o serie de schimbări la nivelul obiectivelor

de referință, cu scopul de a asigura o mai bună corelare a acestora cu toate conținuturile.

Exemplele de activități de învățare propun modalități de organizare a activității în clasă, în vederea realizării obiectivelor prevăzute. Programa oferă cel puțin un exemplu de activitate de învățare, pentru fiecare obiectiv de referință. Modificările realizate la nivelul unor exemple de activități de învățare au scopul de a accentua valorificarea experienței concrete a elevilor în activitățile didactice și integrarea unor strategii de predare-învățare diverse. Pe baza exemplelor propuse de programa școlară, cadrul didactic poate elabora exemple de învățare variate, adecvate specificului fiecărei situații de învățare.

Conținuturile sunt mijloace prin care se urmărește realizarea obiectivelor prevăzute. Unitățile de conținut sunt organizate tematic, în corelație cu conținuturile claselor I – IV.

Standardele curriculare de performanță la sfârșitul ciclului primar, în calitatea lor de standarde naționale, de sistem de referință pentru evaluarea calității procesului de învățare, la sfârșitul învățământului primar.

Titlurile domeniilor au fost accesibilizate pentru a orienta și structura manualelor și a materialelor auxiliare. Volumul cunoștințelor a fost mult diminuat pentru a lăsa timp suficient de a parcurge fiecare temă, de a sistematiza, repeta și evalua fiecare unitate de învățare și de a realiza, pe deplin, cât mai eficient, partea educativă a fiecărui demers didactic, obiectiv major al disciplinei.

Realizarea obiectivelor fiecărui domeniu din programă are importanța sa bine determinată astfel încât, la sfârșitul ciclului gimnazial, elevul să poată avea un cumul de cunoștințe și deprinderi religioase bine formate, urmând să fie un bun creștin implicat activ în Biserică și societate.

OBIECTIVE CADRU

- 1. Cunoașterea și iubirea lui Dumnezeu ca fundament al mântuirii și desăvârșirii omului**
- 2. Cunoașterea și folosirea adecvată a limbajului din sfera valorilor religioase**
- 3. Cunoașterea învățăturilor Sfintei Scripturi, a tradițiilor religioase și a istoriei Bisericii**
- 4. Formarea virtuților creștine și consolidarea deprinderilor de comportament moral-religios**
- 5. Educarea atitudinilor de acceptare, înțelegere și respect față de cei de alte credințe și convingeri**

CLASA I

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

O.C. 1. Cunoașterea și iubirea lui Dumnezeu ca fundament al mântuirii și desăvârșirii omului

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
<i>La sfârșitul clasei I elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei I se recomandă următoarele activități:</i>
1.1 să recunoască prezența lui Dumnezeu în împrejurările concrete ale vieții	- observarea și contemplarea lumii înconjurătoare: frumusețea, perfecțiunea, măreția acesteia; - dialoguri pe tema existenței lui Dumnezeu și a modurilor în care Acesta Se manifestă în lume; - observarea și comentarea unor imagini despre crearea lumii;
1.2 să Îl cunoască pe Iisus Hristos ca Fiul al lui Dumnezeu	- prezentarea și explicarea icoanei Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos; - audiții / vizionări referitoare la Nașterea Domnului și copilăria lui Iisus; - reproducerea, prin povestire orală, a unor evenimente biblice prezentate de profesor;
1.3 să descrie moduri de manifestare a iubirii de Dumnezeu	- memorarea și rostirea conștientă a rugăcinilor;

O.C. 2. Cunoașterea și folosirea adecvată a limbajului din sfera valorilor religioase

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
<i>La sfârșitul clasei I elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei I se recomandă următoarele activități:</i>
2.1 să utilizeze în mod corect termenii religioși învățați	- dialog pentru antrenarea elevilor în folosirea termenilor nou învățați; - observarea și descrierea unor imagini cu conținut religios; - exerciții de construire a unor enunțuri simple cu termeni nou învățați; - memorarea unor rugăciuni.

O.C. 3. Cunoașterea învățăturilor Sfintei Scripturi, a tradițiilor religioase și a istoriei Bisericii

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
<i>La sfârșitul clasei I elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei I se recomandă următoarele activități:</i>
3.1 să cunoască faptul că învățăturile creștine se găsesc în Sfânta Scriptură (Biblia)	- exerciții de recunoaștere a Sfintei Scripturi dintre alte cărți;
3.2 să cunoască evenimente biblice referitoare la creație, Iisus Hristos și Maica Domnului	- exerciții de ascultare și reproducere a cunoștințelor transmise de profesor; - audiții / vizionări a unor materiale media despre conținuturile învățate; - exerciții de „citire” a unor planșe cu icoane / imagini biblice.

- 3.3 să cunoască faptul că biserica reprezintă locul de rugăciune al creștinilor
- exerciții de recunoaștere a unei biserici dintr-o serie de imagini cu diferite construcții;
  - vizitarea unei biserici și exerciții de observare a elementelor specifice acestora
  - reprezentarea într-o compoziție plastică a unei biserici;

O.C. 4. Formarea virtuților creștine și consolidarea deprinderilor și a comportamentului moral-religios

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
<i>La sfârșitul clasei I elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei I se recomandă următoarele activități:</i>
4.1 să identifice faptele bune și principalele calități ale unui bun creștin	- povestirea unor fapte bune, proprii sau ale altora; - exerciții de caracterizare a unui bun creștin;
4.2 să recunoască în faptele sfinților, modele de comportament creștin	- prezentarea icoanei sfinților; - povestirea unor fapte din viețile sfinților studiați;
4.3 să respecte regulile de comportament moral-religios în familie și societate	- dialog despre regulile de comportament creștin în clasă și în familie; - organizarea de jocuri de rol;
4.4 să-și însușească moduri de manifestare a credinței prin gesturi liturgice	- exerciții de efectuare corectă a semnelor Sfintei Cruci; - învățarea de colinde și cântece religioase; - participarea la unele slujbe în zilele de sărbătoare; - organizarea de serbări școlare cu ocazia marilor sărbători creștine;

O.C. 5. Educarea atitudinilor de acceptare, înțelegere și respect față de cei de alte credințe și convingeri

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
<i>La sfârșitul clasei I elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei I se recomandă următoarele activități:</i>
5.1 să se implice în acțiuni comune cu prietenii și colegii	- rezolvarea unor sarcini alături de colegi aparținând altor etnii, religii sau confesiuni; - organizarea de jocuri, serbări, concursuri pe teme religioase.

CONȚINUTURI

CLASA I

I. Despre credința creștină

1. Prima oră de Religie a micului creștin
2. Dumnezeu – Prietenul copiilor
3. Semnul Sfintei Cruci

II. Rugăciunea – cale spre Dumnezeu

1. Rugăciunea la intrarea în clasă
2. Rugăciunea la ieșirea din clasă

III. Dumnezeu este Tatăl nostru ceresc

1. Dumnezeu a făcut cerul și pământul

2. Dumnezeu i-a făcut pe îngeri
3. Dumnezeu l-a făcut pe om

IV. Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu

1. Sfânta Fecioară Maria
2. Nașterea Domnului
3. Copilăria lui Iisus

V. Dumnezeu și copiii

1. Dumnezeu iubește copiii
2. Dumnezeu răsplătește faptele noastre

VI. Sfinții, prietenii copiilor

1. Sfântul Stelian – ocrotitorul copiilor
2. Sfântul Nicolae – prietenul copiilor

Ore la dispoziția profesorului pentru marile sărbători creștine:

1. Nașterea Domnului
  2. Învierea Domnului
- (colinde, scenete, serbări religioase, lecturi moral-religioase, audiții muzicale)

LISTĂ DE TERMENI

Adam; amin; apostol sau ucenic; aur, smirnă și tămâie; Betleem; Biblia sau Sfânta Scriptură; biserică; craii de la Răsărit; credința creștină; creștin; cruce (semnul Sfintei cruci); Domnul Iisus Hristos; Dreptul Iosif; duminica (ziua Domnului); Dumnezeu; Eva; facerea lumii; facerea omului; fapte bune; Fecioara Maria; închinarea magilor; înger; Maica Domnului; Nașterea Domnului; Nazaret; rai; rugăciunea; sărbătoare; Sf. Ioachim și Sfânta Ana; Sf. Nicolae; Sf. Stelian.

SUGESTII DE BIBLIOGRAFIE PENTRU LECTURĂ SUPLIMENTARĂ

1. *Biblia ilustrată; Biblia pentru copii*
2. *Chemarea credinței*, Revistă pentru copii editată de Patriarhia Română
3. Farago, Elena, *Gândăcelul*
4. Gârleanu, Emil, *Aș vrea să fiu*
5. Magdan, Leon, *Cele mai frumoase pilde și povestiri creștine ortodoxe (selectiv)*
6. Milutinovici, Ioana et al. *Ghicatori creștine pentru copii*
7. Nicodim, Măndiță, *Minunile Maicii Domnului* (selectiv)
8. Nicodim, Măndiță, *Minunile Sfintei Cruci în viețile sfinților* (selectiv)
9. Rîureanu, I.M., *Povestiri morale* ("Cine vede", "Vremea bună", "Iarba prețioasă", "Dovleacul și ghinda", "Cățelul", "Lupul")

SUGESTII PENTRU REPERTORIUL DE CÂNTECE ȘI PENTRU AUDIȚIILE MUZICALE

Repertoriul de cântece

1. Colinde: *Astăzi S-a născut Hristos; Steaua sus răsare; Sus la poarta raiului; Sus, boieri, nu mai dormiți; Trei păstori; Am plecat să colindăm*
2. *Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu*¹
3. Al. Podoleanu, "Hristos a înviat", în *Slujbele Sfinților Români din Transilvania și alte cântări religioase*

Audiții muzicale

1. Timotei Popovici., "Cântec de primăvară", în *Corul "Madrigal" cântă copiilor*
2. Marin Constantin, Teodor Balș, "Pomișorul", în *Corul "Madrigal" cântă copiilor*
3. "Colinde și cântări de Crăciun", în *"Astăzi S-a născut Hristos"*, Corul de cameră "Madrigal"

CLASA A II-A

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

O.C. 1. Cunoașterea și iubirea lui Dumnezeu ca fundament al mântuirii și desăvârșirii omului

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a II-a elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a II-a se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să enumere și să descrie situații din care se poate deduce iubirea lui Dumnezeu față de lume	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de dialog pe tema purtării de grijă a lui Dumnezeu față de lume; - relatarea unor povestiri cu conținut religios despre iubirea lui Dumnezeu față de lume; - exerciții de observare asupra naturii ocrotite de Dumnezeu; - exerciții de povestire a minunilor făcute de Domnul nostru Iisus Hristos; - exerciții de a deosebi minunile de faptele obișnuite; - observarea unor planșe cu icoane/imagini reprezentative
1.2	să cunoască faptul că Sfânta Biserică este casa lui Dumnezeu	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a faptelor bune necesare pentru mântuire; - vizite la biserici; - exerciții de observare a interiorului bisericii și a obiectelor din aceasta; - descrierea și/sau reprezentarea plastică a unei biserici cunoscute; - enumerarea câtorva reguli de comportare în biserică.
1.3	să cunoască faptul că rugăciunea este o formă de manifestare a iubirii de Dumnezeu	<ul style="list-style-type: none"> - memorarea și rostirea conștientă a rugăciunilor potrivite vârstei; - discuții pe tema tipurilor de rugăciune și a modului în care trebuie să se realizeze aceasta; - observarea de imagini cu scene care reprezintă persoane care se roaga

O.C. 2. Cunoașterea și folosirea adecvată a limbajului din sfera valorilor religioase

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a II-a elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a II-a se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să explice înțelesul unor termeni religioși învățați	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a termenilor religioși în textele studiate; - exerciții de stabilire a sensului unor termeni religioși învățați, pe baza contextului în care sunt folosiți;
2.2	să utilizeze corect termenii religioși învățați în enunțuri simple orale și scrise	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de alcătuire a unor enunțuri logice prin aranjarea unor cuvinte în logica sugerată de un șir de cuvinte date ; - exerciții de alcătuire a unor enunțuri folosind termenii religioși nou învățați; - exerciții de completare a unor enunțuri lacunare și rebusuri pe teme religioase. - rezolvarea unor itemi de tip pereche și cu alegere duală;

O.C. 3. Cunoașterea învățăturilor Sfintei Scripturi, a tradițiilor religioase și a istoriei Bisericii

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a II-a elevul va fi capabil:

- 3.1 să precizeze evenimente și persoane prin care Dumnezeu a pregătit lumea pentru venirea fiului Său
- 3.2 să povestească, oral, momente principale din viața Domnului Iisus Hristos: minuni și învățături
- 3.3 să participe la manifestările tradiționale creștine

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a II-a se recomandă următoarele activități:

- povestirea unor evenimente religioase pe baza audierii/lecturării acestora;
- exerciții de construire a unor texte orale scurte pe baza unor imagini religioase;
- alcătuirea, oral, cu ajutorul profesorului, a scurte portrete morale ale personajelor biblice studiate;
- exerciții de recunoaștere a personajelor biblice din icoane, texte narative și imagini biblice;
- redarea într-o succesiune logică a unor evenimente din viața Mântuitorului;
- învățarea unor cântări religioase și a unor colinde;
- participarea la sărbătorile comunității creștine căreia îi aparțin.

O.C. 4. Formarea virtuților creștine și consolidarea comportamentului moral-religios

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a II-a elevul va fi capabil:

- 4.1 să descrie principalele calități ale unui bun creștin
- 4.2 să-și formeze deprinderea de a se ruga
- 4.3 să desprindă din faptele sfinților și ale personajelor biblice reguli de comportament moral-religios
- 4.4 să identifice, pe baza analizei relației părinți-copii, modalități de manifestare a iubirii față de părinți și datorii unora față de ceilalți

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a II-a se recomandă următoarele activități:

- exerciții de autoevaluare a comportamentului prin raportare la exemplele învățate;
- exerciții de dialog și interpretare a unor întâmplări cu conținut moralizator;
- învățarea unor rugăciuni;
- exersarea rugăciunii în comun;
- alcătuirea, oral, cu ajutorul profesorului, a unor scurte portrete morale ale personajelor biblice studiate;
- dialog pe tema comportamentului personajelor biblice studiate;
- recunoașterea după imagini a situațiilor de respectare/încălcare a regulilor de comportament religios-moral;
- exerciții de exemplificare a comportamentelor dezirabile, în familie și Biserică/biserică
- jocul de rol pe tema relației părinți-copii;
- scurte dezbateri pe marginea realităților zilnice, cu identificarea cazurilor pozitive și a celor negative de comportament;
- exerciții de explicare a necesității respectării poruncii divine referitoare la cinstirea părinților.

O.C. 5. Educarea atitudinilor de acceptare, înțelegere și respect față de cei de alte credințe și convingeri

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a II-a elevul va fi capabil:

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a II-a se recomandă următoarele activități:

5.1	să manifeste atenție, înțelegere și sensibilitate față de problemele celor din jur	- exerciții de dialog pe baza unor situații reale sau imaginare; - discuții și dezbateri pentru identificarea cazurilor de comportament pozitiv/ negativ petrecute în imediata lor apropiere
5.2	să manifeste iubirea creștină față de toți colegii indiferent de credința lor	- exersarea milosteniei, prin activități îndreptate spre cei de altă confesiune/credință, aflați în lipsuri și în mediul social apropiat (rude, colegi, vecini,)

CONȚINUTURI

CLASA A II-A

I. Despre credința creștină

1. Sfat bun!
2. Dumnezeu iubește lumea

II. Să-L cinstim pe Dumnezeu

1. Casa lui Dumnezeu - biserica
2. Rugăciunea micului creștin

III. Modele de comportament

1. Avraam – răsplata credinței
2. Iosif și frații săi

IV. Minunile Mântuitorului

1. Pescuirea minunată
2. Înmulțirea pâinilor și a peștilor
3. Învierea fiului văduvei din Nain

V. Familia

1. Familia - dar al lui Dumnezeu
2. Iubirea părinților față de copii
3. Iubirea copiilor față de părinți
4. Să ne ajutăm unii pe alții!

VI. Sfinții, prietenii copiilor

1. Maica Domnului – ocrotitoarea copiilor
2. Sfânta Filofteia – model de milostenie

Ore la dispoziția profesorului pentru marile sărbători creștine:

1. Nașterea Domnului
  2. Învierea Domnului
- (colinde, scenete, serbări religioase, lecturi moral-religioase, audiții muzicale)

LISTĂ DE TERMENI

Avraam; Botezul Domnului; Canaan, credință, datorie, Egipt, evrei; familie creștină; faraon; Iacob; Iordan; Iosif; Isaac; iubire creștină, israeliteni; jertfă; mântuire; Moise; Nain, popor ales; putiu, Sarra; Sf. Ioan Botezătorul; Sf. Cuvioasa Filofteia,

SUGESTII DE BIBLIOGRAFIE PENTRU LECTURĂ SUPLIMENTARĂ

1. *Mica Biblie*
2. Castrășanu, T., *Rugăciunea mamei*
3. Călugăr, Dumitru, *Hristos în școală* (selectiv)

4. *Chemarea credinței*, Revistă pentru copii editată de Patriarhia Română
5. Coșbuc, George, *Mama*
6. Duna, Zoe, *Antologie de poezie religioasă* (selectiv)
7. Magdan, Leon, *Cele mai frumoase pilde și povestiri creștine ortodoxe*
10. Milutinovici, Ioana et al., *Ghicitori creștine pentru copii*
8. Moshu, I., *Limonariu* ("Leul și Avva Gherasim")
9. Paladie, *Lavsăicon* (selectiv)
10. *Patericul* (selectiv)
11. *Proloagele* (selectiv)
12. Rîureanu, I.M., *Povestiri morale* ("Cuibul de pasăre", "Cele trei surori", "Fiii neguțătorului", "Muștele și păianjenii", "Calul furat", "Leul")

SUGESTII PENTRU REPERTORIUL DE CÂNTECE ȘI PENTRU AUDIȚIILE MUZICALE

Repertoriul de cântece

1. Colinde: *Iată, vin colindători; Veniți astăzi credincioși; Viflaim, Viflaim; O, ce veste minunată; Coborât-a coborât*
2. *Ectenia cererilor, Ție, Doamne*²

Audiții muzicale

1. "Colinde și cântări de Crăciun", în *Astăzi S-a născut Hristos*, Corul de cameră "Madrigal"
2. Colinde interpretate de coruri ale copiilor.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

O.C. 1. Cunoașterea și iubirea lui Dumnezeu ca fundament al mântuirii și desăvârșirii omului

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a III-a elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a III-a se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să descrie Sfânta Scriptură ca pe cea mai importantă carte a creștinilor și lumii	- exerciții de dialog pe o tema dată; - audierea de lecturi care prezintă importanța Bibliei ; - lecturarea unor texte biblice reprezentative; - exerciții practice de cunoaștere și recunoaștere a <i>Bibliei</i> dintre alte cărți ; (răsfoire și numire a părților Bibliei și a unor cărți componente)
1.2	Să prezinte structura Rugăciunii Domnești și s-o rostească	- observarea și discutarea unor imagini cu conținut religios ; - audierea rostirii rugăciunii <i>Tatăl nostru</i> .
1.3	să prezinte portretele marilor personaje biblice despre care au studiat	- exerciții (orale), de prezentare a portretelor marilor personaje, modele biblice morale cu ajutorul profesorului;
		-

O.C. 2. Cunoașterea și folosirea adecvată a limbajului din sfera valorilor religioase

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a III-a elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a III-a se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să stabilească și să formuleze (oral) ideile principale ale unui text religios	- exerciții de selectare a elementelor esențiale de cele de detaliu dintr-un text religios;
2.2	să construiască texte scurte, cu conținut moral-religios (oral și scris)	- exerciții de construire a unui text pe baza unui suport vizual (icoana, imagini,) sau a unui plan de idei;
2.3	să manifeste interes pentru lecturarea unor poezii și povestiri cu caracter religios	- exerciții de memorare și recitare a unor conținuturi scurte (învățăături, mesaje religioase)

O.C. 3. Cunoașterea învățăturilor Sfintei Scripturi, a tradițiilor religioase și a istoriei Bisericii

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a III-a elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a III-a se recomandă următoarele activități:</i>
3.1	Să cunoască și să prezinte Biblia ca pe cartea cea mai importantă pentru credința creștină	- exerciții de transcriere a unor versete foarte cunoscute și scurte (maxim 20 cuvinte) din Biblie; - răsfoirea Bibliei; numirea părților; - exerciții de citire și pronunțare corectă a unor nume și denumiri scripuristice
3.2	să rostească conștient rugăciunile studiate	- să enumere (oral) cerințele și învățăturile din rugăciunea Domnească a un text din Sfânta Scriptură

3.3	să descrie (oral) clădirea bisericii	- vizitarea bisericii din parohie; - exerciții de observarea a părților (spațiilor) și a destinației acestora; - discutarea unor texte morale cu privire la importanța clădirii bisericii pentru creștini;
3.4	să sesizeze subiectul (natura ,omul) și scopul minunilor săvârșite de Domnul Iisus Hristos	- exerciții de dialog privind minunile; - exerciții de enumerare orală a unor minuni săvârșite asupra naturii și asupra oamenilor; - exerciții de diferențiere între fapte obișnuite și minuni;
3.5	să motiveze importanța cinstirii sfinților prin sărbătorile închinatelor lor	- prezentarea calendarului creștin ortodox; - observarea icoanelor unor sfinți; - vizitarea mănăstirilor și a locurilor legate de viața unor sfinți.

O.C. 4. Formarea virtuților creștine și consolidarea comportamentului moral-religios

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
<p><i>La sfârșitul clasei a III-a elevul va fi capabil:</i></p> <p>4.1 să prezinte argumente care să sublinieze importanța participării creștinilor la sfintele slujbe</p> <p>4.2 să formuleze aprecieri asupra comportamentului unor personaje biblice din Vechiul Testament</p> <p>4.3 să precizeze căi personale de urmat pentru a-și însuși unele virtuți ale sfinților</p>	<p><i>Pe parcursul clasei a III-a se recomandă următoarele activități:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - discutarea normelor de de comportament religios-moral în biserică și în timpul slujbelor; - lecturarea și comentarea unor povestiri care prezintă importanța sfintelor slujbe; - exerciții de identificare a faptelor bune/rele săvârșite de personajele biblice; - lectura unor texte cu conținut moral /vizionarea de filme cu subiect religios și formularea învățăturilor morale pentru propriul comportament; - să identifice din texte religioase virtuțile morale promovate de sfinți; - să numească modalități concrete de exersare a comportamentului creștin în viața cotidiană ; - discuții de argumentare a consecințelor benefice oferite de comportamentul creștin;

O.C. 5. Educarea atitudinilor de acceptare, înțelegere și respect față de cei de alte credințe și convingeri

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
<p><i>La sfârșitul clasei a III-a elevul va fi capabil:</i></p> <p>5.1 să aplice porunca iubirii creștine în relațiile cu ceilalți oameni</p> <p>5.2 să aplice convențiile și regulile de bună colaborare în timpul desfășurării tuturor activităților, cu toți membrii grupului</p>	<p><i>Pe parcursul clasei a III-a se recomandă următoarele activități:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de argumentare/contraargumentare în soluționarea unor situații-problemă apărute în grup; - identificarea căilor de evitare a conflictelor cu aproapele și în grup; - exerciții practice de comportare prin simularea de situații concrete.

*

CONȚINUTURI

CLASA A III-A

I. Despre credința creștină

1. Din nou la școală
2. Biblia sau Sfânta Scriptură

II. Personalități biblice

1. Moise – alesul lui Dumnezeu
2. Regele David
3. Regele Solomon

III. Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu

1. Tatăl nostru – Rugăciunea Domnească
2. Tatăl nostru – explicarea rugăciunii
3. Potolirea furtunii pe mare
4. Învierea fiicei lui Iair

IV. Să-L cinstim pe Dumnezeu

1. Micul creștin în biserică
2. Sfintele slujbe ale Bisericii
3. Sărbătorile religioase – momente de bucurie sfântă

V. Sfinții, prietenii copiilor

1. Sfântul Andrei – ocrotitorul românilor
2. Sfântul Dimitrie cel Nou
3. Sfânta Parascheva

Ore la dispoziția profesorului pentru marile sărbători creștine:

1. Nașterea Domnului
  2. Învierea Domnului
- (colinde, scenete, serbări religioase, lecturi moral-religioase, audiții muzicale)

LISTĂ DE TERMENI

Biblia, David; Decalog; Evanghelie, Goliat; idol; ieșirea evreilor din Egipt; încredere în Dumnezeu; învieri făcute de Mântuitorul; membru al Bisericii; minune; minuni asupra naturii, asupra oamenilor ; Muntele Sinai; rege al poporului ales; robia egipteană; Saul; Sfântu Andrei, Sf. Dimitrie cel Nou; Sf.Parascheva ; sfinți români locali; sfințirea bisericii; sfințirea templului; Solomon; Tablele Legii; Vechiul și Noul Testament; vițelul de aur.

SUGESTII DE BIBLIOGRAFIE PENTRU LECTURA SUPLIMENTARĂ

1. *Biblia*
2. *Mica Biblie*
3. Bălan, Ioanichie, *Patericul românesc*, texte selective
4. Bolintineanu, Dimitrie, *Daniel Sihastru*
5. *Carte de rugăciuni*
6. Duna, Zoe, *Antologie de poezie religioasă* (selectiv)
7. Sf. Ioan de la Neamț (Hozevitul), *Poezii*
8. Magdan, Leon, *Cele mai frumoase pilde și povestiri creștine ortodoxe*
9. Măndiță, Nicodim, *Minunile Maicii Domnului* (selectiv)

10. Milutinovici, Ioana et al., *Ghicitori creștine pentru copii*
11. *Patericul* (selectiv)
12. *Proloagele*, vol. I-II, texte selectate pe teme de studiu
13. Rîureanu, I.M., *Povestiri morale* ("Dumnezeu", "Cine vede", "Ploaia", "Stejarul", "Măgarul", "Cele două surori")
14. Șebu, Sebastian, *Lăsați copiii să vină la Mine. Mic catehism*
15. Vlahuță, Al., *Hristos a înviat*

SUGESTII PENTRU REPERTORIUL DE CÂNTECE ȘI PENTRU AUDIȚIILE MUZICALE

Repertoriul de cântece

1. Colinde: *Doamne, a Tale cuvinte, Praznic luminos, La Vifleem colo-n jos, Colo-n sus și mai în sus; Din an în an* etc.
2. *Ectenia mare, Ectenia mică, Sfinte Dumnezeule, Câți în Hristos, Crucii Tale, Aliluia, Mărire Ție, Doamne*³
3. Pr. Timotei Popovici, *Bucură-te, Maică sfântă, Versul Preacuratei, Maică Preacurată,*

Audiții muzicale

1. Nicolae Lungu, *Liturghia bizantină pe melodii tradiționale ortodoxe române* (fragmente)

CLASA A IV-A

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

O.C. 1. Cunoașterea și iubirea lui Dumnezeu ca fundament al mântuirii și desăvârșirii omului

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	Să prezinte Sfânta Taină a Botezului ca poartă de intrare în creștinism	- discuții de valorificare a experienței de viață religioasă a elevilor, dobândită în familie și prin participarea la slujbele Bisericii (cunoștințe generale despre Sfintele Taine: botez, împărtășanie, spovedanie, nuntă) - exerciții de descriere orală, sumară, (cu ajutorul profesorului) a unor Sf. Taine la care au participat; - prezentarea generală a Sf. Taine a Botezului, ca poruncă dumnezeiască; - audierea / vizionarea unor materiale adecvate temei, discutarea unor aspecte concrete: nași, respect, iertare, greșeală; îndreptare
1.2	să prezinte elemente definitorii ligvistice și factive pentru definirea credinței creștine	- exerciții de identificare și prezentare a credinței creștine după repere ligvistice și factive: Biblia, Mântuitor, iubire creștină, porunca mântuitoare, etc; botez, cumințenie, ascultare, milostenie, bunătate, răbdare, acceptare etc; - dialog pe baza învățăturilor de credință - rezolvarea unor fișe cu itemi de tip pereche, alegere duală, întrebare structurată, pereche, d de repetare alcătuirea de fișe de lucru;
1.3	să prezinte importanța iubirii ca mod de manifestare a lui Dumnezeu în lume	- dialog pe tema necesității iubirii; - descrierea unor situații concrete de viață din care să reiasă dragostea lui Dumnezeu față de oameni; - participarea la activități caritabile; - învățarea salutului, a modului de adresare către un preot, ca părinte spiritual;

O.C. 2. Cunoașterea și folosirea adecvată a limbajului din sfera valorilor religioase

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să-și dezvolte vocabularul, utilizând corect cuvintele și expresiile noi din temele studiate	- exerciții de selectare a noilor termeni religioși din texte date; - exerciții de integrare a expresiilor noi în contexte diverse; - utilizarea dicționarelor, a glosarelor, a listelor de termeni; - alcătuirea de scurte compuneri cuprinzând cuvinte date, plan dat sau compuneri libere pe teme religioase;
2.2	să manifeste interes pentru lecturarea unor texte cu caracter religios	- exerciții de memorare și recitare a unor versuri; - lecturarea de texte cu mesaj moral – creștin.

O.C. 3. Cunoașterea învățăturilor Sfintei Scripturi, a tradițiilor religioase și a istoriei Bisericii

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:</i>

3.1	să explice rolul profeților Vechiului Testament în pregătirea lumii pentru venirea Mântuitorului	- discutarea principalului scop al lucrării profeților din Vechiul Testament; - prezentarea principalelor profeții mesianice; - exerciții de identificare a modalităților de cinstire a profeților în Biserica noastră;
3.2	să cunoască Decalogul și să aplice învățăturile în viața	- exerciții de citire, transcriere, memorare logică a celor zece porunci; - rezolvarea de texte lacunare, de itemi pereche, etc.
3.3	să-L descrie pe Domnul nostru Iisus Hristos că Mântuitor al lumii și Om adevărat	- relatarea, în succesiune logică, a evenimentelor din viața Mântuitorului; - lecturarea unor fragmente scripturistice din care să reiasă dumnezeirea și umanitatea Mântuitorului și comentate cu ajutorul profesorului; - exerciții de orientare pe harta Țării Sfinte: indicarea localităților și a zonelor geografice legate de viața Mântuitorului;
3.4	să cunoască, evenimentele din viața Mântuitorului	- lectura textului din manual și desprinderea ideilor principale; - repovestirea textului lecturat; - discuții ,exerciții de meditație pentru autocunoaștere ;

O. C. 4. Formarea virtuților creștine și consolidarea comportamentului moral-religios

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:</i>
4.1	să argumenteze rolul respectării poruncilor divine pentru mântuire	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de dialog pe tema dată; - discutarea în clasă a unor reguli de comportament moral-religios; - exerciții morale de formare a convingerilor morale și a atitudinilor; argumentarea opțiunilor; - exerciții de autocunoaștere prin dialog; - mici studii de caz; - jocuri de rol pentru manifestarea opțiunilor de răspuns, în situații care cer atitudini moral-creștine
4.2	să cunoască binele și răul și să promoveze binele conform poruncilor divine date de Dumnezeu	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de comparare a comportamentelor unor personaje din textele biblice studiate cu cele din viața cotidiană; - lecturarea unor texte cu conținut religios-moral; - argumentarea biblică;
4.3	să prezinte necesitatea urmării modelului pozitiv oferit de sfinți	<ul style="list-style-type: none"> - lecturarea și povestirea unor momente importante din viața sfinților; - încadrarea liturgică a sfinților în anul calendaristic; - exerciții de recunoaștere a sfinților din icoane; - vizitarea de mănăstiri, biserici care au ca protectori, sfinți.

O.C. 5. Educarea atitudinilor de acceptare, înțelegere și respect față de cei de alte credințe și convingeri

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:</i>
5.1	să compare tipuri de comportament vizând relațiile cu semenii, pornind de la situații concrete	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare și descriere, din viețile sfinților, a aspectelor care demonstrează dragostea lor ne condiționată față de semenii; - exerciții de dialog pe tema rolului rugăciunilor pentru semenii, indiferent de credința fiecăruia; - discuții în grup în scopul soluționării unor situații speciale apărute în clasă.

CONȚINUTURI

CLASA A IV-A

I. Despre credința creștină

1. Cu Dumnezeu la început de an școlar
2. Cum devenim creștini
3. Cum ne păstrăm sufletul curat

II. Modele de credință în Vechiul Testament

1. Profetul Ilie
2. Profetul Daniel

III. Iisus Hristos, Dumnezeu și om

1. Intrarea Domnului în Ierusalim
2. Cina cea de Taină
3. Patimile Domnului
4. Învierea Domnului
5. Iisus Hristos se arată după Înviere

6. Înălțarea la cer

IV. Iubirea lui Dumnezeu prin Poruncile Sale

1. Decalogul – datoriile față de Dumnezeu
2. Decalogul – datoriile față de aproapele
3. Marea poruncă a iubirii

V. Sfinții, prietenii copiilor

1. Sfinții Apostoli Petru și Pavel
2. Sfântul Ioan Iacob Românul

Ore la dispoziția profesorului pentru marile sărbători creștine:

1. Nașterea Domnului
2. Învierea Domnului
(colinde, scenete, serbări religioase, lecturi moral-religioase, audiții muzicale)

LISTĂ DE TERMENI

Anna și Caiafa; arhieriei Vechiului și Noului Testament; Baal; Cina cea de Taină; Decalog; giulgiu; Intrarea Domnului în Ierusalim; Iuda vânzătorul; Îngroparea și Învierea Domnului; Înălțarea la Cer; mironosițe; Muntele Carmel; Muntele Golgota; Muntele Măslinilor; Osana; Patimile; Porunci dumnezeiești; Pilat; profeții (prorocii) Ilie și Daniei; profeții mesianice; Sf. Ap. Petru și Pavel; Sfântul Ioan Iacob Românul ; sinteză / rezumat a învățăturii dumnezeiești; trădarea lui Iuda.

SUGESTII DE BIBLIOGRAFIE PENTRU LECTURA SUPLIMENTARĂ

1. *Biblia*
2. *Mica Biblie*
3. *Acatistier*
4. Alexandrescu, Grigore, *Tismana*
5. *Carte de rugăciuni*
6. Coșbuc, George, *Colindătorii*
7. Duna, Zoe, *Antologie de poezie religioasă*
8. Iosif, Șt.O., *Isus*
9. Magdan, Leon, *Cele mai frumoase pilde și povești creștine ortodoxe*
10. Măndiță, N., *Minunile Maicii Domnului*
11. Militaru, V., *Hristos a înviat!*
12. Milutinovici, Ioana et al., *Ghicitori creștine pentru copii*
13. *Proloagele*, selectiv
14. Rîureanu, I.M., *Povestiri morale* ("Roza de Tanneburg", "Nu mă uita", "Racii", "Sticletele", "Spicele de grâu", "Țarina", "Sămânța de in", "Comoara", "Napii")
15. Șebu, Sebastian, *Lăsați copiii să vină la Mine. Mic catehism*

SUGESTII PENTRU REPERTORIUL DE CÂNTECE ȘI PENTRU AUDIȚIILE MUZICALE

Repertoriul de cântece

1. Colinde: *Nouă azi ne-a răsărit, Trei crai de la răsărit, Mare-i seara* etc.
2. *Antifonul I, Antifonul II, Fericirile, Apărătoare Doamnă, Doamne Iisuse Hristoase*⁴

3. "O, Măicuță sfântă, Prea Sfântă Născătoare", Colecția Pr. Vasile Stanciu, în *Slujbele Sfinților Români din Transilvania și alte cântări religioase*

Audiții muzicale

1. "Tropar din Canonul Floriilor", în *Documente ale culturii vocale în Muntenia, Moldova și Transilvania*, Discul nr. II, Corul de cameră "Madrigal"
2. D. Chirescu, "Axion la duminica Floriilor", în *Patimile și Învierea lui Iisus*, Caseta nr. 1, Corul "Madrigal"
3. "Prohodul Domnului", în *Patimile și Învierea lui Iisus*. Caseta nr. 2, Corul "Madrigal"
4. *Colinde*, Corul de cameră "Madrigal"

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ

La sfârșitul învățământului primar

Obiective cadru	Standarde
1. Cunoașterea și iubirea lui Dumnezeu ca fundament al mântuirii și desăvârșirii omului	S1. Prezentarea /definirea / descrierea sintetică a unor elemente definitorii ale propriei credințe, prezentare argumentată și formată pe baza afirmării iubirii lui Dumnezeu față de lume .
2. Cunoașterea și folosirea adecvată a limbajului din sfera valorilor religioase	S2. Utilizarea corectă, eficientă a unui vocabular religios minimal, cu termeni specifici ,în prezentarea învățaturii de credință și a faptelor religioase. S3. Relatarea în cuvinte proprii a unor evenimente, fapte, situații care vizează diferite aspecte religioase ale vieții.
3. Cunoașterea învățăturilor Sfintei Scripturi, a tradițiilor religioase și a Istoriei Bisericii	S4. Prezentarea/ explicarea/ argumentarea clară și concisă a caracteristicilor unor elemente religioase: adevăruri de credință, evenimente biblice, tradiții religioase.
4. Formarea virtuților creștine și consolidarea deprinderilor de comportament moral-religios	S5. Identificarea virtuților creștine, în diferite contexte: viața și activitatea unor personaje biblice, evenimente biblice, situații de viață. Manifestarea virtuților creștine în comportamentul propriu și cotidian .
5. Educarea atitudinilor de acceptare, înțelegere și respect față de cei de alte credințe și convingeri	S6. Aplicarea, în situații variate, a normelor de comportament creștin.